

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

A BIRUIT O CREDINȚĂ

Prin legea privitoare la reorganizarea învățământului teologic s'a sfârșit un proces lung dintre două ideologii opuse, care începuse îndată după Unire. N'a fost lege de unificare în noua țară, care să fi suportat mai multe discuții, controverse și împotriviri ca aceasta. Și ele ar mai fi durat probabil cu anii, dacă nu s'ar fi produs schimbarea constituțională recentă, care înlăturând prejudecăți și resentimente a dat putința unei soluții înțelepte și *definitive* a învățământului teologic.

El trece efectiv și integral sub conducerea Bisericii, cu o ușoară derogare la Facultăți, restituind astfel instituția divină în atribuțiile ei firești. Căci, nimic nu era mai absurd, decât să vezi Biserica noastră înlăturată dela pregătirea propriilor săi slujitori, fenomen neîntâlnit în nici o țară din lume. Până și minoritățile confesionale ale României aveau dreptul formării exclusive a Clerului lor, așa cum le-o cerea doctrina și interesele proprii bisericești.

Nu mai putea fi deci îngăduită această diversitate de tratament, care pune într'o vădită inferioritate Biserica neamului românesc. Dar mai mult decât această considerație principiară, a tras în cumpănă *tradiția* Ardealului cu *Academiile* ei teologice, cari activând și în România mare sub ochii opiniei publice, și-au dovedit în mod necontestat superioritatea lor religioasă și profesională. Astfel ele s'au împus acum, prin lege, ca cel mai bun sistem de recrutare a preoției, rămânând Facultățile mai mult focare de știință, rezervându-se însă și aici pe seama Bisericii educația religioasă a studenților în *internate*, cum și cuvânt hotărâtor la numirea profesorilor.

Academia teologică primind dreptul de a conferi titlurile de licențiat și magistr, e pusă pe același nivel cu Facultățile de stat, bucurându-se de toate avantajile morale și materiale ce decurg pe urma acestui fapt

juridic. Vor lua deci ființă noi Academii teologice — în virtutea art. 6 din lege — la București și Iași, Cernăuți și Chișinău, cele patru centre mitropolitane, sporind astfel la *nouă* numărul acestor așezăminte superioare pentru creșterea preoției. S'a zis însă: dar prin Academii se distrug Facultățile de teologie. Nici decum; ele vor avea studenți mai puțini, atâta tot. Dar în schimb li se dă posibilitatea de a face carte serioasă cu ei — ceea ce azi nu se întâmplă din cauza frecvenței prea numeroase — și a scoate, prin urmare, candidați bine pregătiți pentru catedrele dela *Academiile* teologice. Iată, alt câștig însemnat, pe urma legii nouă! Dar și în ordine *religioasă* profitul e mare aici, pentru că pe viitor nu mai pot funcționa decât profesori universitari *hirotoniți*, iar dintre licențiații Facultății nu vor putea intra în Cler decât aceia cari au stat în *internatul* Bisericii. Vă închipuiți ce înseamnă aceste condiții! Căci e o distanță *sufletească* enormă între studentul ocrotit de Biserică în casa ei curată și cel opoșit într'o mansardă rebegită de cartier nesupravegheat. Unul crește în aierul de tămâie și rugăciune zilnică a capelei internatului, în cadrul de ordine și disciplină a vieții, în climatul de frăție creștină și iubire a Bisericii — pe când celălalt este amenințat de toate ispitele și căderile unui mediu, cu totul potrivit idealului preoțesc.

Dar prefacerea actualelor *Seminarii teologice* din vechiul regat în *licee confesionale*, vine să desăvârșească în chip evident concepția educativă *ardeleană*. Cum vocațiile pentru altar nu se pot descoperi în vârsta copilăriei, *Suveranul* nostru, așa de luminos judecător și al problemelor bisericești, a consimțit ca Seminariile să fie transformate în *licee* sau *școli normale*, puse sub conducerea Episcopilor.

Iată restaurată o tradiție se-

culară de la noi, la care în entuziasmul nostru delirant din cel dintâi an al Unirii renunțasem prea ușor. Experiența de 20 ani ne-a arătat, că școala de stat nu poate asigura o formare de *caractere* solide, fără factorul *religios-moral*, care să domine tot învățământul. La sate în deosebi, învățătorii ieșiți din școli normale de stat nu mai țin legătura tradițională cu Biserica, nu cântă la strană și nu mai dau cu copii răspunsurile corale la sf. liturghie. Astfel se produce conflictul dintre cele două așezăminte de bază ale poporului și dintre cei doi conducători firești ai satului, zădărniciind evoluția sănătoasă a Statului întregit. Iar în școlile secundare dela orașe, profesorii par'că simt o plăcere să zdruncine sentimentele religioase ale elevilor, silindu-i să renunțe la rugăciunea din ora întâi de școală, sau persiflând în ironii deplăsite adevărul revelat al sf. Scripturi și rânduielile Bisericii noastre.

De aceea a fost nevoit P. S. Episcop *Nicolae Colan* să dea de curând, în calitate de Ministru al Educației naționale, o frumoasă *circulară* către școlile de toate gradele, obligân-

„Curățiți deci aluatul cel vechiu, ca să fiți frământătură nouă, precum și sunteți fără aluat. Căci Paștile noastre Hristos s'a jertfit pentru noi.“

1 Cor. 5, 7.

du-le să se ocupe statornic și cu precădere de *educația religioasă* a elevilor.

Acest mare defect al școlii de stat fusese subliniat încă de *Mihail Eminescu* în numeroase articole judicioase din *Timpul*, și când la 1878 se pusesese problema organizării școlilor în *Dobrogea* obținută dela Turci, el cere cu tărie ca ele să nu fie de stat, ci *confesionale*. Și dă ca exemplu tocmai școlile noastre din Ardeal, spunând despre ele că sunt „*singurele instituții vrednice de toată lauda, care disciplinează în mod riguros caracterul populațiilor române de acolo*“. (*Timpul* din 11 Oct. 1878).

După 60 de ani Statul român începe să-și dea seama de adevărul exprimat de marele gânditor politic, și face cel dintâi pas spre *școala confesională*. E o dată istorică pe care trebuie s'o reținem, fiindcă urmările ei vor fi nespuse de bogate pentru cultura neamului nostru. Căci a biruit prin legea învățământului teologic o *credință mare*, ce-și are izvorul în doctrina Mântuitorului și în tradiția minunată a neamului nostru din țara Ardealului. Singura dorință ce-o avem acum este, să se treacă repede la aplicarea practică a legii învățământului teologic.

P. S. Episcop Nicolae Colan și cultura franceză.

Săptămâna trecută a avut loc la Legațiunea Franței din București o solemnitate impresionantă. Ministrul francez d-l A. Thierry a anunțat faptul extraordinar, că guvernul său a dăruit instituțiilor superioare de cultură din România un important stoc de cărți în valoare de 7 milioane Lei. Un număr respectabil a fost rezervat *Academiilor noastre teologice*. Aceasta cu scopul de a strânge și mai mult legăturile vechi culturale dintre cele două țări latine.

În fața unei asistente compusă din somități științifice române, a răspuns P. S. episcop

Nicolae Colan, ca ministru al educației naționale, cultelor și artelor.

Cuvântarea P. S. episcop Nicolae Colan.

Excelență,

Am venit deosebit de bucuros la această solemnitate, menită să sporească și să consolideze așa de vechile și așa de strănsele legături sufletești dintre cele două neamuri: cel francez și cel românesc.

Desigur, orice fel de legături dintre țări și neamuri pot fi folositoare pentru progresul acestora: și cele politice și cele

economice și cele financiare. Indeobște însă durabilitatea acestor legături se măsoară cu durabilitatea intereselor. Legăturile sufletești dintre neamuri însă trec dincolo de interese, netezind — după îndemnul Evangheliei Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos — asperitățile și domolind conflictele pe care le scoate viața în calea pașnicei viețuirii dintre neamuri.

Cartea este rodul culturii, iar cultura e rodul sufletului.

In prețiosul dar al cărților pe care le trimite guvernul francez pe seama așezămintelor noastre culturale, eu văd adăugându-se încă unul din gesturile de noblețe și de caldă iubire, pe care generoasa Franță le-a arătat de atâtea ori față de neamul românesc.

Vă asigur, domnule ministru, că sămânța pe care o aruncați — prin cărțile dăruite — în ogorul duhovnicesc al neamului meu va aduce — tot după cuvântul Evangheliei — rod însutit, spre bucuria celui ce dăruiește și a celui ce primește, deopotrivă.

Cartea franceză i-a fost

dragă sufletului românesc totdeauna. I-a fost dragă pentru limpezimea ei și pentru căldura ei. Și încă pentru ceva: pentru că sămânța aruncată prin cartea franceză în sufletul românesc, nu creștea ca într'un pământ străin, ci aproape ca într'unul autohton. Spun aproape autohton. Desigur, din pricina aceasta, sămânța culturii franceze crescând în solul românesc înflorește cu altă culoare. Cu atât mai bine: grădina culturii universale devine astfel și mai variată — și mai încântătoare.

Excelență,

Noi prețuim după cuviință delicatul semn al iubirii pe care mai marea noastră soră, Franța, ne-o arată din nou, de aceea ca ministru al educației naționale vă rog să binevoiți a transmite onoratului guvern francez cele mai vii mulțumiri ale noastre pentru simbolicul dar cu care ne-a cinstit. Și în acelaș timp vă rog să binevoiți a primi cele mai sincere urări de prosperitate și fericire pentru țara pe care o reprezentați la noi cu atâta vrednicie.

DECRETUL-LEGE

pentru organizarea învățământului teologic.

„Monitorul Oficial“ din 19 Mai c. a publicat următorul Decret-Lege:

Art. 1. — Învățământul teologic se predă în Facultăți și Academii teologice.

Art. 2. — Facultățile de teologie, în număr de 3 și anume: din București, Iași și Cernăuți, funcționează în cadrul Universităților respective.

Art. 3. — La recrutarea profesorilor și conferențiarilor dela Facultățile de teologie — care se va face după normele legii învățământului universitar — va lua parte și un delegat al Sfântului Sinod, dintre membrii săi, care va prezida la chemări, consiliul Facultății, iar la numiri de profesori și conferențieri comisiunile examinatoare. Delegatul Sfântului Sinod va fi ales de preferință dintre chiriarhii cari au sau au avut un grad în învățământul universitar teologic.

Definitivarea la catedră se va face numai după hirotonie.

Art. 4. — Facultățile teologice conferă titlurile de: licențiat, magistrul și doctor în teologie.

Art. 5. — Pe lângă fiecare Facultate de teologie va funcționa, sub conducerea directă a bisericii, câte un internat, în care vor fi primiți studenții Facultății. Aceștia vor fi preferați la hirotonie.

Academiile teologice.

Art. 6. — Afară de Academii teologice care funcționează la Sibiu, Arad, Caransebeș, Oradea și Cluj, se va mai înființa câte o Academie teologică pentru Mitropoliile: Ungro-Vlahiei, Moldovei, Bucovinei și Basarabiei, după posibilitățile bugetare.

Art. 7. — Academiiile teologice stau sub conducerea directă a Bisericii și sub jurisdicția chiriarhilor în ale căror eparhii funcționează.

Art. 8. — Durata studiilor la Academiiile teologice este de patru ani pentru licență.

Art. 9. — Academiiile teologice conferă titlurile de: licențiat și magistrul în teologie.

Art. 10. — Profesorii Academiiilor teologice se recrutează dintre candidații cari au titlul de doctor în teologie ortodoxă și cari au publicat lucrări de specialitate după analogia dela art. 3. — Definitivarea la catedră se face numai după hirotonie.

Art. 11. — La Academiiile teologice se pot înscrie absolvenții cu diplomă ai seminarilor și bacalaureații liceelor seminarele și clasice.

Art. 12. — Pe lângă fiecare Academie teologică va funcționa câte un internat în care sânt obligați să intre toți studenții înscriși.

Art. 13. — Academiiile teologice vor funcționa potrivit nor-

melor unui regulament pe care-l va alcătui Sfântul Sinod.

Seminariile.

Art. 14. — Actualele Seminarii teologice, cu organizarea lor de licee seminarele trec sub conducerea Bisericii. Asemenea licee seminarele se înființează — tot sub jurisdicția Bisericii — în fiecare eparhie, prin transformări de licee de stat. Unde interesele Bisericii o cer, se pot înființa școli normale confesionale, în locul liceelor seminarele.

Art. 15. — Recrutarea profesorilor, a corpului administrativ, programa analitică și în general funcționarea liceelor seminarele, vor urma normele unui regulament întocmit de către Sfântul Sinod de acord cu Ministerul educației naționale.

Art. 16. — Toate legile, regulamentele și dispozițiunile cari contravin prezentului Decret-Lege sunt și rămân abrogate.

Art. 17. — Prezentul Decret-Lege intră în vigoare odată cu promulgarea lui.

Dat în București la 18 Mai 1938.

Președintele cons. de ministri Miron, Patriarhul României.

Ministru educației naționale și al cultelor și artelor Nicolae Colan.

Ministru justiției Victor Iamandi.

Expunerea de motive.

Decretul este însoțit de următoarea expunere de motive:

„Sfântul Sinod apreciind necesitățile organizării învățământului teologic și seminarial al Bisericii ortodoxe-române, pe baze cari să corespundă adevăratei meniri a acestui învățământ, a elaborat în cele din urmă, în ședința sa dela 18 Martie 1938, alăturatul proiect de Decret-Lege, pe care ni-l însușim.

Proiectul de față năzuiește pe deoparte să împace deosebiriile de vederi care până acum au tinut de-

parte una de alta diferitele școli teologice din Vechiul Regat și provinciile alipite.

Într'adevăr, de aproape 15 ani Sfântul Sinod cât și conducerile acestui Departament, s'au străduit, să dea o lege de organizare a învățământului teologic al bisericii noastre, fără să se fi putut ajunge până acum la un acord, deși s'au redactat în acest timp numeroase ante-proiecte de lege, care din această cauză n'au ajuns să îmbrace puterea de lege.

Este locul să o spunem, pe de altă parte, că întrucât punctele de vedere între diferitele tendințe din însuși sânul Bisericii, au fost atât de depărte, a fost nevoie, chiar, să treacă o vreme destul de îndelungată, până ce s'a putut face apropierea și înțelegerea din care a eșit proiectul actual.

Acest proiect are în vedere principiul că învățământul teologic trebuie să stea sub aripa și conducerea Bisericii. El prevede două tipuri de școli teologice: liceul seminarial ca școală de grad secundar, familiar în vechiul Regat și în Basarabia și Academia ca școală de grad superior familiară în Ardecl.

Facultățile de Teologie rămân să funcționeze în cadrul Universităților respective, urmând ca numai la recrutarea profesorilor și conferențiarilor, care se va face după normele învățământului universitar, să ia parte și un delegat al Sf. Sinod, care va prezida Consiliul Facultății sau Comisiunile examinatoare. O condițiune nouă introdusă aici este că definitivarea profesorilor Facultăților de Teologie se va face numai după hirotonie.

Normele de recrutarea profesorilor, materiile de studii, programele și disciplina în genere vor fi determinate, după normele în vigoare în școlile de grad similar ale statului, printr'un regulament ce se va elabora de Sfântul Sinod și care va fi adaptat necesităților și scopului pe care îl urmăresc școlile teologice prin noua lor alcătuire.“

O pildă vrednică de urmat.

În coloanele ziarului „Universul“ a apărut știrea că guvernul italian a hotărât excluderea tuturor celibatarilor din funcțiunile administrative ale comunelor și provinciilor din întreaga țară, și introducerea în lege a condiției de a fi căsătorit pentru a putea obține funcțiuni.

Acestei măsuri de însănătoșare morală și de politică demografică, i-a premers un regim de încurajare a natalității și de protecție efectivă a mamei și a copilului.

În fiecare comună s'au creat comitete de patronaj, cu menirea de a veni în ajutorul mamei și a copilului, cu ajutoare bănești și medicale, iar în caz de nevoie creând chiar „dote de căsătorie“ prin împrumuturi restituibile în termen lung.

Printre înfăptuirile acestor comitete, vrednice de remarcat, sunt nu numai ajutoarele bănești sau medi-

cale date celor lipsiți, ci mai ales grija ce se acordă celor bolnavi, plasarea acestora în spitale și căutarea de lucru celor ce n'au.

Numai în anul 1934 această instituție a dat asistență efectivă la 1,200 000 de persoane, creând — într'un singur an — 8535 opere noi (azile, dispensare „leagăne“ etc.) iar dela 1926 până la 1935 a dat ajutorul său la 7,500.000 de persoane. Aceste ajutoare sunt date însă cu toată grija de-a nu umili clasa de jos și săracă, ci din contră a desvolta în ea, în permanentă, sentimentul naționalității naționale.

Această asistență acordată mamei și copilului în mod efectiv, a ridicat proporția natalității Italiei, între anii 1931—34, la un procent de 23 la mie, deci cu mult mai ridicat decât al Franței, Germaniei, Statelor Unite, Angliei etc., dar mai scăzut decât al

Poloniei, Bulgariei, Japoniei și Iugoslaviei.

*

În fruntea tuturor țărilor ca proporție de natalitate stă *România* cu un procent de 33,4 la mie — deși situația este dezastroasă și la noi în Bănat. Datorită acestei vitalități, populația românească sporește din patru în patru ani cu un milion.

La 1920 România avea peste 15 milioane locuitori, iar azi are între 19—20 milioane. Dacă țara noastră bate recordul cu privire la natalitate, apoi ea nu stă mai prejos nici cu privire la mortalitate, atingând un procent la an de 20,5 la mie.

Datele statistice arată că mor pe an peste 100.000 copii sub un an și aproape 60.000 anual între 1 an și 4 ani! În anul 1935 au murit 112.475 copii sub un an, plus 64.052 copii între un an și patru ani. Cu toată mortalitatea aceasta înspăimântătoare, am avut în anul 1935 un excedent de 182.712 suflete, rezultat din totalizarea nașterilor și a morților.

De asemeni se pierd pe an cam 12.000 femei lchuze, cari cu un sacrificiu minim din partea statului și cu o îngrijire modestă s'ar putea salva. În acest caz pierderea este însemnată nu numai pentru stat ci și pentru economia națională.

Ce măsuri a luat stăpânirea noastră până acum, pentru a salva dela moarte 160.000 suflete de copii și 12.000 de mame pe an, și a le reda vieții, făcându-le totodată folositoare neamului și patriei?

Cât de grăitoare și semnificativă este opera de asistență socială a Italiei, când ne gândim că pământul acestei țări cu o suprafață aproape egală cât a țării noastre — dar de calitate inferioară — a nutrit o populație de 40 milioane până în anul 1935, iar al nostru cu bogății imense, nu poate asigura o viață mai civilizată unei populații de 20 milioane?!

Italia dela proclamarea imperiului etiopian, caută pe toate căile să și stimuleze natalitatea, având nevoie de brațe de muncă pentru exploatarea acestui nou ținut. Iată dar rațiunea dispoziției obligativității funcționarului de a se căsători.

La noi, nu numai că nu se vine în ajutorul funcționarului pentru a se putea căsători — dându-i un salariu mai cinstit — rezolvând în același timp și problema moralității — dar în cele mai multe cazuri soției-funcționară i se pun greutăți la transferare în localitatea soțului, patronând astfel chiar statul distrugerea căminului și promovarea imoralității.

Dacă într'alte state problema încurajării natalității preocupă în mod serios pe conducători, la noi datorită vitalității și moralității poporului, propagată de biserică, situația este din cele mai mulțumitoare, în consecință, ea trebuie să îmbrățișeze faza a doua: *salvarea dela moarte a mamei și copiilor*.

Cu toată părăsirea și uitarea, în care a fost lăsată multă vreme populația rurală, excedentul nașterilor este de 11% la sate și numai de 1% la orașe.

Iată dar de ce cu drept cuvânt s'a spus „că cea mai prețioasă bogăție a statului român este populația însăși a țării, care dovedește o vitalitate excepțională.”

Ea, populația rurală, constituie pentru țara noastră un izvor nesecat de energii. Din rândurile ei își recrutaază țara în timp de pace și războiul grosul armatei, dar tot ea a dat țării elemente de o valoare incontestabilă în toate domeniile: industrie, comerț, profesii libere, mai ales îndrumători de ordin spiritual.

Comparând asistența intensă ce se acordă mamei și copilului aiurea, cu cea dela noi, rămâi uimit de rezistența și vigoarea poporului nostru, în ciuda tuturor mizeriilor în care trăiește.

Nu trebuie să uităm însă că vigoarea poporului nostru se macină zilnic de bacilii sifilisului și a celorlalte boli sociale — necunoscute în trecut la țară, — dar cari — azi — au început să facă ravagii în pătura de jos.

Cu medici de circumscripție al căror rol se reduce mai mult la întocmirea de rapoarte și statistici, nu se poate salva vitalitatea poporului român. Acești medici consultă numai contra plată, iar medicamentele se vând în cea mai mare parte de străini și pe prețuri exagerate.

Azi, când guvernul țării nu mai este asaltat de clientela politică, nădăjduim că printre problemele principale la ordinea de zi, este și *problema rurală* — dar sub toate aspectele ei.

La primul apel, preoțimea română este gata, să-i dea tot concursul său guvernului, în ofensiva ce intenționează a desfășura pentru ridicarea poporului.

Problema ridicării poporului nu poate fi pusă în mod unilateral. Ea nu este numai de ordin sanitar, sau administrativ, sau economic, sau cultural ori bisericesc. *Îndrumarea lui trebuie să se facă în mod concentric, și de sus în jos în toate domeniile.*

Să căutăm deci, cu un ceas mai de vreme, a salva vitalitatea și vigoarea poporului nostru!

Pr. Dr. VICTOR DEAC-Teaca.

Perseverări regretabile. În adunarea eparhială din București, pâr. P. Partenie a ținut să vorbească iarăș despre învățământul teologic, reeditând teoria cunoscută a unui grup de preoți din capitală, care nu vrea nicidecum ca școlile teologice să fie conduse de Biserică. Ceea ce surprinde este, că asemenea atitudini mai pot fi etalate și după ce proiectul Sf. Sinod a devenit lege. Sfinția sa combate conducerea Academiiilor de către Eparhii, cerând o direcție centrală în București (probabil spre a înlesni in joncțiunii neavenite) și precizarea situației nouă a Seminarilor, ca și când acestea n'ar fi transformate acum în licee sau școli normale. Ce păcat, că tocmai preoți ai Bisericii dau asemenea exemple de împotrivire. Noroc că acum Sf. Sinod nu mai poate fi contracarat de interesele politicianismului. Și nici Ministrul educației naționale.

INFORMAȚIUNI

P. S. Episcop Nicolae Colan și străjeria. *Duminecă seara ora 7⁴⁵ P. S. nostru Episcop Nicolae vorbește la Radio, în calitate de ministru al educației naționale, cultelor și artelor, despre importanța educativă și națională a străjeriei.*

Sfințire de biserică. *În 13 Iunie a. c., a doua zi de Rusalii se va face sfințirea bisericii din Gălpăia, prot. Unguraș, de către P. S. Episcop Nicolae Colan.*

Polonia și vizita I. P. S. Patriarh. *Presa țării vecine și aliate continuă să scrie articole însuflețite despre recenta călătorie a I. P. S. Patriarh Miron, șeful guvernului român. De sigur, că în situația internațională așa de tulbure de astăzi, cuvântările politice și întrevederile importante dela Varșovia au avut un viu răsunet în opinia publică europeană. De aceea, înțelegem semnificația cuvintelor, desprinse dintr'un articol al celui mai mare cotidian din Varșovia, care spune:*

„Vizita I. P. S. S. Patriarhului României a dat Poloniei certitudinea că șeful guvernului român este partizanul hotărât al strănerii relațiilor polono-române. Ne bucurăm mult de această vizită anunțătoare de cooperare și mai strânsă între cele două țări ale noastre în domeniul internațional, cooperare mai necesară ca oricând în epoca agitată în care trăim.”

† **Aurelia Goga.** *În ziua de Luni 30 Mai a fost dusă la lăcașul de veșnică odihnă din Rășinari și preoteasa Aurelia, mama poetului Octavian Goga. Bolnavă de mai multă vreme într'un sanatoriu din Sibiu, starea ei se agravase pe urma unei pneumonii, care i-a grăbit sfârșitul, la vârsta de 82 de ani. Originară dintr'o familie vestită de preoți cărturari, cari numără vre-o 7 generații de slujitori ai altarului, defuncta a moștenit calități spirituale deosebite. Ele s'au afirmat de vreme în versuri și proză, apoi în dorul de acțiune și talentul educativ, risipite din belșug în familie și la catedra școlii din sat. Era o afinitate uimitoare între sufletul ei și al marelui său fiu, mort în aceeași lună a poeziei. Dealtfel și ceilalți copii, Claudia, Victoria și Eugen aveau aceleași daruri literare. Se confirmă încă odată adevărul, că geniele omenirii își datorează norocul în cea mai mare parte mamei lor. Neamul întreg plânge cu lacrimi duioase pe venerabila Măicuță, care a dăruit Țării cea mai strălucită glorie literară din vremurile noastre. Dumnezeu să-i dăruiască slava veșniciei, unde își va îmbrățișa copiii cari o așteaptă în lumina nemuririi.*

Concertul Corului Episcopiei noastre. *Sâmbătă seara 28 Mai, a avut loc în sala cea mare a Colegiului Academic Carol II-lea concertul dat de corul Episcopiei ortodoxe și al Academiei de muzică, sub conducerea prof. Augustin Bena. Sala eră plină până la ultimul loc de intelectualii clujeni, cum și de elevele câtorva școli secundare. Concertul a fost onorat și de prezența P. S.*

Episcop Nicolae Colan ministrul Educației, cultelor și artelor.

Programa compusă din cântări religioase și lumești, toate compoziții ale dlui A. Bena, a fost executată cu deosebită finețe și însuflețire. Am remarcat și de astădată talentul de componist al dirijorului, care a dat melodiilor noastre populare admirabile armonizări corale. Împărate ceresc, Doina bălbăitei și Țigăneasca sunt bucăți de o puternică originalitate, exprimând în tonuri simțiri și imagini pline de realism omenesc. Publicul a rămas surprinzător emoționat și aplauzele furtunoase cu cari le-a acoperit, au provocat bisarea lor. Corul așa de disciplinat și masiv — peste 100 de persoane — s'a distins tot timpul prin nuanțări artistice și simț muzical remarcabil. Costumele naționale în cari au apărut doamnele pe scenă, au sporit plăceră estetică din sală. A fost o idee fericită să se dea acelaș concert și la Ate-neul din București, cu difuzarea lui la Radio pentru toate posturile din Europa. Suntem încântați, că valoarea muzicală a Corului Episcopiei noastre s'a verificat din nou, situându-l printre cele mai bune din câte le are România. Un turneu în străinătate ar fi de mare folos pentru cunoașterea muzicii noastre religioase și populare.

Inițierea „Fundațiunii Maglavit.” *Consiliul central bisericesc a dispus să se intervină la Ministerul Cultelor și artelor pentru promulgarea unui decret lege referitor la inițierea și organizarea „Fundațiunii Maglavit.”*

Această fundațiune va cuprinde așezământul mănăstiresc Maglavit cu locașul lui de biserică și celelalte clădiri necesare unei mănăstiri.

Pe lângă aceasta se vor construi în localitate, așezăminte de asistență socială: spitale, azile, orfelinate.

Fundațiunea va fi condusă de I. P. S. S. Patriarh, iar din comitet vor face parte, pe lângă Petre Gh. Lupu, starețul mănăstirei, un delegat al Sf. Sinod, primarul comunei Maglavit, medicul primar al județului, precum și un episcop al bisericii „Madona Dudu.”

Programul „săptămânei străjerești.” *1 Iunie a. c., ziua satului și a orașului (drum nivelat, șanțuri, gard vâruit, sădri de pomi, brazde, flori, podețe, activitate cooperatistă, cantine, colecționarea fierului, n cârpelor, etc.) 2 Iunie a. c., ziua cinstirii eroilor neamului (pelerinaje la cimitire, se ridică troițe și se fac opere de binefacere). 3 Iunie a. c., ziua solidarității naționale și sociale. (Se dă obolul pentru opere de binefacere și se strâng fonduri pentru avionul „Straja Țării”). 4 Iunie a. c., ziua sănătății și a voioșiei (desfășurarea unui vast program de educație fizică, jocuri și dansuri naționale.) 5 Iunie a. c., ziua grijii de suflet. (Străjerul merge la biserică unde va da răspunsul Sf. Liturghii, va spune*

Crezul, Tatăl nostru, va citi Cazană; e ziua întremării sufletesti). 6 Iunie a. c., ziua disciplinei și ordinii. (Pretutindenii se execută programele marilor demonstrații în cea mai desăvârșită ordine și disciplină.) 7 Iunie a. c., ziua răsplătirii muncii. (Străjerii primesc darul vredniciei lor. Sub supravegherea comandanților, străjerii așteaptă premiile hărniciei dovedite.) 8 Iunie a. c. Sărbătoarea închinată Marelui Străjer. (Străjerii de pretutindenii ridică altar de slavă Marelui Ocrotitor și Conducător al destinelor noastre naționale M. S. Regele Carol II.)

Donațiune. Soc. femeilor ortodoxe din Cluj, a dăruit suma de 500 Lei pentru ajutorarea bisericii din Căpușul-mare. Consiliul parohial îi aduce călduroase mulțumiri.

BIBLIOGRAFIE

„Revista Teologică“ Nr. 5 pe luna Mai 1938. Redactor prof. Gr. Marcu. În acest număr vioiu și interesant: Diacon Gr. T. Marcu: Litteris et virtuti; Preot prof. V. Gh. Sibiescu: Apologetul Tațian Asirianul și Elenismul; Preot Dr. Nicolae Terchilă: Elemente de filosofie creștină; Dr. V. Sămărtinean: Civilizația și omul; Preot Ilarion V. Felea: Molitfelnicul din București (1937); Preot Mihail Neagu: Predică la Duminica slăbănogului. Prof. univ. Dr. Ștefan Bezdechi, Gr. T. Marcu, Asist. univ. Nicolae Laslo și M. Mihăilescu: Mișcarea literară: Relațiile Țărilor Românești cu Athosul și în deosebi cu mănăstirile Cultlumuș, Lavra, Dohiar și Sf. Pantelimon sau a Rușilor. Originea și vechimea creștinismului la Români. Alaiul militar la repatrierea moaștelor Sf. M. Mucenic Ioan cel Nou din Galiția la Suceava, în anul 1783. Călăuza monumentelor religioase istorice din Eparhia Bucovinei. Octavius. Candela, Satul meu. Viața Cuvioasei Maria Egipteanca. Gr. T. M., V. Z. și Ion Suci: Cronică: Noul guvern Zi de praznic la Sâmbăta. † Prof. Rev. Frank Gavin (1891—1938). R. T., Gr. T. M. și D. Veștemean: Note și informații.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 2861/1938.

Comunicat.

Ca întregire a ordinelor noastre privitoare la întocmirea fișei de pensie comunicăm nouile dispozițiuni ale Ministerului Cultelor și Artelor cu adresa Nr. 12713/1938 de cuprinsul următor:

„I. În cazul când urmează a se înscrie la pensie un funcționar civil sau ecleziastic, pendinte de acea chiriarhie, trebuie să se trimită Ministerului actele de mai jos:

1. Fișa de pensie, semnată și contrasemnată de cei în drept, în dublu exemplar.

2. Cererea timbrată din partea celui interesat, către Casa Generală de pensii, înregistrată de chiriarhie.

3. Declarația de domiciliul ales.

4. Dovada dela autoritatea în

drept, că domicilează, unde a declarat și că nu mai primește alt salariu dela Stat, județ sau comună.

5. Extractul de naștere, în copie certificată.

6. Extractul de căsătorie în copie certificată.

7. Certificatul de naționalitate, în copie certificată.

II. În cazul când funcționarul a decedat și urmează să fie înscrisă la pensia, pe lângă actele dela punctul I. se va trimite extractul de deces al soțului, deasemenea în copie certificată.

III. În cazul când urmează să fie înscrisi la pensie copii minori, pe lângă punctele I. și II. trebuie să se trimită și extractul de deces al mamei, în copie certificată.

IV. În cazul când funcționarul voeste să fie înscris la pensie pentru incapacitate, trebuie să trimită mai întâi un certificat medical, eliberat de medicul curant sau de un medic oficial din care să se constate incapacitatea și un certificat de anii serviți cu rețineri pentru pensie, pe baza cărora Ministerul să intervină la Casa Generală de pensii, să convoace comisia medicală, urmând ca după aceea să ne trimită restul actelor necesare.“

Cluj, la 25 Mai 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 3457/1938.

Comunicat.

Pentru conferințele de toamnă ale preoților noștri dăm în anul acesta lucrarea: „*Rotul preotului în parohie conform cu constituția cea nouă.*“ Subiectul va fi lucrat de toți preoții până la 15 Sept. P. C. Protopopi vor încredința unui preot din tract, care va face un referat asupra lor. Conferințele se vor ține în timpul dela 1—15 Octomvrie.

Cluj, la 30 Mai 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 4174/1938.

Comunicat.

S'au ivit plângeri la autoritățile superioare ale Statului împotriva unor preoți cari pretind taxe mari pentru înmormântări, botezuri și cununii. Sf. Sinod ne atrage atenția asupra dispozițiilor din deciziunea Nr. 987/1935, care dispune că ceea ce dau credincioșii pentru slujbe sunt danii benevole și nu pot fi taxate sau tarifate, ci dă fiecare cât poate după starea sa materială. Atragem atenția preoților noștri asupra acestor dispozițiuni, pentru că orice abatere sau abuz va fi sancționat cu severitate.

Cluj, la 28 Mai 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 4204/1938.

Comunicat.

Aducem la cunoștință preoților noștri că s'a pus în vânzare „Constituția cea nouă Regele Carol II“ cu 10 Lei exemplarul. Editura a fost încredințată Ligei culturale, iar venitul este destinat pentru ajutorarea

elementului românesc în viața economică.

Indrumăm pe preoții noștri să o cumpere și să dea concurs delegaților Ligei ca să poată desface cât mai multe exemplare în comunele lor. Cluj, la 31 Mai 1938.

Consiliul eparhial.

Parohia ort. rom. Geaca, jud. Cluj.

Nr. 47/938.

(27) 1—1

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ort. rom. din Geaca, jud. Cluj, dă în întreprindere pe cale de licitație publică *zidirea bisericii în roșu*, conform planului și devizului aprobat de Ven. Consiliu Eparhial Cluj cu Nr. 4919/1935, pe lângă suma prevăzută în deviz de Lei 544.623, învîtând pe cei interesați a-și înainta Consiliului parohial oferte închise și sigilate până la data de 19 Iunie a. c., când la orele 2 p. m., se va ține și licitația la școala primară din loc.

Parohia va da piatra și cărămida necesară, cărute pe șantier restul de material precum și manopera o va da antreprenorul.

Concurenții vor avea a depune o garanție de 10% din prețul devizului în numerar sau hârtii de valoare.

Planul și devizul, condițiile de executare a lucrărilor se pot vedea zilnic la oficiul parohial ort. rom. din Geaca.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrarea aceluia dintre concurenți care va prezenta mai multă garanție, fără considerare la prețurile oferite.

Parohia nu suportă cheltuielile de participare la licitație.

Neputându-se ține licitația la data de mai sus se va ține din nou la data de 3 Iulie a. c., tot în aceleași condiții.

Geaca, la 23 Mai 1938.

Grigorie Beleanu, Alexandru Sav, paroh. episcop I.

Protopopiatul ortodox român Lăpuș.

Nr. 456/1938.

(26) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de preot din parohia *Stoiceni*, protopopiatul Lăpuș, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela 1-a apariție în „*Renașterea*“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul dela Stat.
2. Circa 8 jugăre sesiune.
3. Casă cu dependență și grădină.
4. Folosința cimitirului.
5. Lemne din pădurea compozoratului.
6. Stolele obicinuite.

Candidații își vor înainta cererile de concurs potrivit legii în termenul deschis, și cu încuviințarea subsemnatului se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii. În candidație însă fără învoirea P. S. Episcop nu vor putea fi luați.

Lăpuș, la 24 Mai 1938.

Consiliul Parohial în înțelegere cu Oficiul protopopesc.

Ștefan Ghețe, protopop.

Nr. 893/1938 Prot.

(24) 2—2

CONCURS

Pentru întregirea postului de preot din parohia de clasa II-a *Idicel-Pădure* protopopiatul Reghin, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „*Renașterea*“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. 16 jug. (arător, fânaș și pășune) ca sesiune parohială.
3. Casă parohială cu supraedificată.
4. O ferdelă porumb sfârmat dela fiecare fum sau echivalentul în bani după prețul zilei.
5. O zi de lucru dela fiecare fum sau 20 Lei.
6. Stolele obișnuite în parohie.

Concurenții vor prezenta acestui oficiu deodată cu documentele de concurs recerute și actul de învoire a P. S. Sale, fără de care cererea de concurs nu poate fi luată în considerare.

Concurenții cu avizul nostru prealabil se vor prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Reghin, la 15 Mai 1938.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial din *Idicel-Pădure*.

I. Maloș, protopop.

Nr. 359/1938 Prot.

(25) 2—3

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea parohiei de clasa I-a *Deag*, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „*Renașterea*“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială nouă și deplin corespunzătoare, edificii gospodărești și grădină.
3. Sesiune parohială 27 jug. 901 stj. p. pământ cultivabil, 4 jug. pășune și 3 jug. 546 stj. p. pădure. Totalul 34 jug. 1447 stj. p.
4. Stola îndatinată.

Candidații își vor înainta cererile cu documentele oficiului nostru protopopesc în termenul fixat și cu prealabila noastră încuviințare se vor putea prezenta în parohie pentru a se face cunoscuți credincioșilor.

Candidații vor prezenta act de învoire dela P. S. S. Episcopul nostru, fără care nu vor fi admiși în candidare.

Luduș, 16 Mai 1938.

În înțelegere cu Consiliul parohial din *Deag*.

R. Popa, protopop.

POSTA REDACȚIEI

Pr. B. Gr., Geaca. Spațiul nu ne permite publicarea; trimiteți „versul“ la o foaie populară, unde își are locul.

Mai multora. Aglomerarea materialului ne-a silit să amânăm tipărirea articolelor; le vom face loc pe rând, cu excepția celor prea lungi sau insuficient tratate.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.